

49. LABEO, lib. 3 Pithanon a Paulo epitomatorum.

Si quid est subreptum²⁷, id usucapi non potest, antequam in domini potestatem pervenerit. Paulus: Imo forsitan, et contra. Nam si id, quod servi voluntatem spectandam ait: quod si peculiari, tunc mentem servi querendam; et si servus mala fide possidat, eamque dominus nancus sit, ut suo nomine possidat, adempto puta peculio: dicendum est, ut eadem causa sit possessionis: et ideo usucapio ei non magis procedat. — § 15. Si servus bona fide emerit peculiari nomine, ego, ubi primum cognovi, sciam alienam: processuram usucaptionem Celsus ait: initium enim possessionis sine viito fuisse; sed si eo ipso tempore, quo emit, quamquam id bona fide faciat, ego alienam rem esse sciam, usu me non caputur.

TIT. IV.

PRO EMPTORE¹.

1. GAIUS, lib. 6, ad Edictum provinciale.

Possessor, qui litis estimationem obtulit, pro emptore incipit possidere².

2. PAULUS, lib. 34, ad Edictum.

Pro emptore possidet, qui revera emit; nec³ sufficit, tantum in opinione esse eum, ut putet se pro emptore possidere: sed debet etiam subesse causa emptionis. Si tamen existimans me debere, tibi ignoranti tradam, uscupies. Quare ergo, et si putem me vendisse, et tradam, non capies usu? Scilicet quia in ceteris contractibus⁴ sufficit traditionis tempus; sic denique, si sciens stipulerem alienam, uscupiam, si, cum tradiditur mili existimem illius esse: at in⁵ emptione et illud tempus inspicitur, quo contrahitur; igitur et bona fide emisse debet, et possessionem bona fide adeptus esse. — § 4. Separata est causa possessionis et uscupiae: nam vere dicitur quis emisse, sed mala fide: quemadmodum qui sciens alienam rem emit, pro emptore possidet, licet⁶ usu non capiat. — § 5. Si sub conditione emptio facta sit, pendente⁷ conditione emptor usu non capiat. Idemque est, et si putet conditionem extitisse, qua nondum extitit; similis est enim ei, qui putat se emisse. Contra si extitit, et ignorat: potest dici secundum Sabinum, qui potius substantiam intuetur, quam opinionem, uscupare eum. Est tamen nonnulla diversitas: quod ibi, cum rem putat alienam, que sit vendoris, affectionem emptoris habeat: at cum nondum putat conditionem extitisse, quasi nondum putat sibi emisse; quod apertius queri potest, si cum defunctum emissem, heredi eius tradatur, qui⁸ nesciat defunctum emisse, sed ex alia causa sibi tradi: an uscupatio cesseret? — § 5. Sabinus, si sic empta sit, ut nisi pecunia intra diem certum soluta esset, inempta res fieret, non uscupatum, nisi persoluta pecunia: sed videamus, utrum⁹ conditio sit hoc, an conventionis? si conventionis est, magis resolutetur, quam implebitur. — § 4. Si in diem additio facta sit (id est, nisi si quis meliorem conditionem attulerit), perfectam esse emptionem, et fructus¹⁰ emptoris effici, et uscupionem procedere Julianus putabat: alii, et hanc sub conditione esse contractam: ille non contrahit, sed resolvit¹¹ dicebat; quae sententia vera est.

§ 5. Sed et illa emptio pura est, ubi convenit, ut¹², si displicerit intra diem certum, inempta sit. — § 6. Cum Stichum emissem, Damus per¹³ ignorantiam mili pro eo traditus est. Priscus ait, usu me eum non capturam: quia id, quod emptum non sit, pro emptore uscupari non potest. Sed si fundus emptus sit, et ampliores fines possessi sint, totum longo tempore capi: quoniam universitas¹⁴ ejus possideatur, non singulari partes. — § 7. Ejus bona emisti, apud quem mancipia deposita erant? Trebatius ait, usu[te] non capturam: quia empta non sit. — § 8. Tutor ex pupilli auctione rem, quam ejus putabat esse, emit: Servius ait, posse eum uscupare: in cuius opinione decursum est, eo quod deterior causa pupilli non sit, si proprius habeat emptorem; et si minoris emerit, tutelam judicio tenebitur, ac si alii minoris addixisset: idque et a dico Trajanus constitutum dicitur. — § 9. Procuratorem quoque, qui ex auctio, quam mandato domini facit, emerit, plerique putant, utilitas causa pro emptore uscupatum. Idem potest dici, et si negotia domini geners ignorantis¹⁵ emerit, propter candem utilitatem. — § 10. Si servus tuus peculiari nomine emat rem, quam scit alienam: licet tu ignores alienam esse, tamen usu non capias. — § 11. Celsus scribit, Si servus meus peculiari nomine apiscatur possessionem, id etiam ignorantem¹⁶ me uscupatur:

Tir. IV. — 1. Lib. 7, C. 26. — 2. L. 5, inf. tit. prox. — 23. Ost. L. 5, inf. tit. prox. — 20. L. 3, 2, 1, supr. d. t. — 22. L. 2, C. de contrah. empti. — 23. Ost. L. 7, 2, 2, supr. de Publician. — 24. L. 44, 2, 3, supr. tit. prox. — 25. L. 43, in pr. supr. d. t. — 26. L. 14, 2, t. L. 15, 2, 2, inf. de divers. temporal. praser.: L. 7, 2, 1, supr. de contrah. empti. — 27. Ost. L. 11, C. de praser. longi tempor. — 28. Vide tamen L. 35, 2, 1, supr. tit. prox. — 29. L. t. supr. h. t.; L. 46, supr. de rei vindic. — 30. L. 7, 2, 1, supr. de leg. commissar. — 10. L. 6, 1, supr. de diem addit. — 11. L. 2, supr. d. t.; L. 1, supr. de leg. commissar. — 12. L. 6, 1, supr. de contrah. empti. — 13. L. 54, in pr. supr. de adquir. vel amitt. posses. — 14. L. 50, in pr. supr. d. t. — 15. L. 19, 2, 3, supr. de negot. — 16. L. 8, in pr. supr. tit. prox. — 17. L. 45, supr. d. t. — 18. Ost. L. 48, in pr. supr. de adquir. rer. domin. — 19. Immo vide L. 15, supr.

pere: quod si non peculiari nomine, non nisi scientem me: et si vitiose coperit possidere, meam vitiosam esse possessionem. — § 12. Pompeius quoque in his, que nomine domini possidentur, domini potius, quam servi voluntatem spectandam ait: quod si peculiari, tunc mentem servi querendam; et si servus mala fide possidat, eamque dominus nancus sit, ut suo nomine possidat, adempto puta peculio: dicendum est, ut eadem causa sit possessionis: et ideo usucapio ei non magis procedat. — § 13. Si servus bona fide emerit peculiari nomine, ego, ubi primum cognovi, sciam alienam: processuram usucaptionem Celsus ait: initium enim possessionis sine viito fuisse; sed si eo ipso tempore, quo emit, quamquam id bona fide faciat, ego alienam rem esse sciam, usu me non caputur.

§ 14. Etsi, quod non bona fide servus meus emerit, in pactionem libertatis mili dederit: non ideo me magis usucapturum; durare enim primam causam possessionis, idem Celsus ait. — § 15. Si a pupillo emero sine tutoris auctoritate, quem puberem esse putem: dicimus¹⁸ usucaptionem sequi: ut hic plus¹⁹ sit in re, quam in estimatione; quod si²⁰ scias pupillum esse, putes tamen pupillis licere res suas sine tutoris auctoritate administrare, non capies usu: quia juris error nulli prodest. — § 16. Si a furioso, quem putem sane mentis, emero: constituit²¹ usucapere utilitas causa me posse, quamvis nulla²² esset emptio; et ideo neque de evictione actio nascitur mili, nec Publiciana competit²³, nec accessionem sequi. — § 17. Si eam rem, quam pro emptore usucapiebas, scienti mili alienam esse vendideris: non capiam usu. — § 18. Etiam heredi ulteriori defuncti possessio proderit: quamvis²⁴ medius heres possessio natus ejus nancus non sit. — § 19. Si defunctus bona²⁵ fide emerit, usucapiet res, quamvis heres scit alienam esse. Hoc et in bonorum possessione, et in fideicommissariis, quibus ex Trebelliano restituitur hereditas, caterisque pratoris successoribus observatum est. — § 20. Emptori²⁶ tempus venditoris²⁷ ad usucaptionem procedit. — § 21. Si rem alienam emero, et cum usucaperem, eandem rem dominus a me petierit: non interpellari usucaptionem meam litis contestatione. Sed si litis estimationem extiterit: potest dici secundum Sabinum, qui potius substantiam intuetur, quam opinionem, usucapere eum. Est tamen nonnulla diversitas: quod ibi, cum rem putat alienam, que sit vendoris, affectionem emptoris habeat: at cum nondum putat conditionem extitisse, quasi nondum putat sibi emisse; quod apertius queri potest, si cum defunctum emissem, heredi eius tradatur, qui⁸ nesciat defunctum emisse, sed ex alia causa sibi tradi: an uscupatio cesseret?

5. ULPIANUS, [lib. 73, ad Edictum].
Litis estimationis similis²⁸ est emptio.

4. JAVOLENUS, [lib. 2, ex Plautio].

Emptor fundi partem ejus alienam non esse ignoraverat²⁹; responsum est, nihil eum ex eo fundo longa possessione capturum: quod ita verum esse existimo, si qua pars aliena esset in eo fundo, emptor ignoraverat. Quod si certum locum esse sciret, reliquias partes longa possessione capi posse, non dubito. — § 4. Idem juris est, si is, qui totum fundum emebat, pro indiviso partem aliquam alienam esse scit: eam enim duxit taxat non capiet: ceterarum partium non impeditur longa possessione capio.

5. MODESTINUS, [lib. 10 Pandectarum].

Si rem, quam tibi pignoravi³¹, subripuer, eamque distraxero: de uscupione dubitatum est: et verius³² est, utiliter cedere tempora uscupionis.

6. POMPONIUS, [lib. 32, ad Sabinum].

Qui, cum pro herede vel pro emptore usucaperet, precario rogavit, usucapere non potest: quid porro inter eas res interest, cum utrilibet desinat ex prima causa possidere, qui precario vult habere? — § 1. Si ex decem servis, quos emerim, aliquos³³ putem alienos, et qui sint, sciam: reliquias uscupiam: quod si ignorem, qui sint alieni, neminem usucapere possum. — § 2. Post mortem ejus, qui hominem emerit, expletio tempore, quod defussit ad uscupionem, quamvis eum hominem heres possidere non ceperit, fiet tamen ejus: sed ita hoc, si³⁴ nemo [eum] possedisset.

7. JULIANUS, [lib. 44 Digestorum].

Qui fundum pro emptore possidebat, antequam diutinam possessionem impleret, decessit: servi, qui in possessionem relicti furant, discesserunt relinquenda ejus gratia. Quæsumus est, an nihilominus heredi tem-

de adquir vel omittit heredit. — 20. L. 3, 2, 1, supr. d. t. — 22. L. 2, C. de contrah. empti. — 23. Ost. L. 7, 2, 2, supr. de Publician. — 24. L. 44, 2, 3, supr. tit. prox. — 25. L. 43, in pr. supr. d. t. — 26. L. 14, 2, t. L. 15, 2, 2, inf. de divers. temporal. praser.: L. 7, 2, 1, supr. de contrah. empti. — 27. Ost. L. 11, C. de praser. longi tempor. — 28. Vide tamen L. 35, 2, 1, supr. tit. prox. — 29. L. t. supr. h. t.; L. 46, supr. de rei vindic. — 30. L. 7, 2, 1, supr. de leg. commissar. — 10. L. 6, 1, supr. de diem addit. — 11. L. 2, supr. d. t.; L. 1, supr. de leg. commissar. — 12. L. 6, 1, supr. de contrah. empti. — 13. L. 54, in pr. supr. de adquir. vel amitt. posses. — 14. L. 50, in pr. supr. d. t. — 15. L. 19, 2, 3, supr. de negot. — 16. L. 8, in pr. supr. tit. prox. — 17. L. 45, supr. d. t. — 18. Ost. L. 48, in pr. supr. de adquir. rer. domin. — 19. Immo vide L. 15, supr.

pus longæ possessionis procedere potest? Respondit, etiam discedentibus³⁵ servis hoc tempus heredi procedere. — § 1. Si fundum Cornelianum pro emptore longa possessione capiam, et partem ex vicini fundo ei adjiciam: utrum eam quoque partem reliquo tempore pro emptore capiam, an integrum statuto tempore? Respondi, partes, quæ emptio fundi adjiciuntur, propriam ac separatam conditionem habent: et ideo possessionem quoque earum separati nancisci oportere, et longam possessionem earum integrum statuto tempore impleri. — § 2. Servus meus Titio mandavit, ut fundum ei emerit: eique manumiso Titius possessionem tradidit. Quæsumus est, an longa possessione caperet? Respondit, Si servus meus mandaverit Titio, ut fundum emerit, et manumiso ei Titius fundum tradiderit, cum putaret [et] peculium ei concessum esse, vel etiam cum ignoraret peculium concessum non esse: nihilominus servum diutinam possessione capere; quia aut scit servus peculum sibi concessum non esse, aut scire debet: et per hoc similis est ei, qui se creditorem esse simulat: quod si scierit Titius peculium manumiso concessum non esse, ionare potius, quam indebitum fundum solvere intelligendus est. — § 3. Si tutor rem pupilli subripuerit, et vendiderit: usucapio non contingit³⁶, prius quam res in potestatem pupilli redeat; nam tutor in re pupilli tunc domini³⁷ loco habetur, cum tutelam administrat, non cum pupillum spoliat. — § 4. Qui bona fide alienum fundum emerit, et possessionem ejus amisit³⁸, deinde eo tempore adprehendisset, quo scit rem alienam esse: non capiet longo tempore; quia initium secunde possessionis vitio non carebit. Nec³⁹ similis est ei, qui emptio quidem tempore putat fundum venditum esse, sed cum traditur, scit alienum esse. Cum enim semel amissa fuerit possessio, initium rursus recuperata possessionis spectari oportet⁴⁰; quare si eo tempore redhibeat homo, quo emptor scit alienum esse, usucapio non contingit: quamvis, antequam venderet, in ea causa fuerit, ut usucaperet. Idem juris est in eo, qui de fundo dejectus, possessionem per interdictum recuperavit, sciens jam alienum esse. — § 5. Qui sciens emit ab eo, quem prætor ut suspectum hereditem deminuere vetuit, usu non capiet. — § 6. Procurator tuus si fundum, quem centum aureis vendere poterat, addixerit triginta aureis in hoc solum, ut te damno adficeret, ignorante emptore, dubitari non oportet, quin emptor longo tempore capiat. Nam et cum sciens quis alienum fundum vendidit ignoranti, non interpellatur longa possessio. Quod si emptor cum procuratore collusit, et eum præmio corrupit, quo⁴¹ viius mercatur: non intelligetur bona fide emptor, nec longo tempore capiet; et si aduersus petentem dominum uti experiri exceptione rei voluntate ejus venditare, replicationem doli utile futuram esse. — § 7. Furtiva res non intelligitur redire in domini potestatum, quamvis possideret [eam]: si modo ignoraverit subreptum sibi esse; si igitur servum, qui tibi subreptus erat, ignoranti tibi tuum esse pignori dederit, et soluta pecunia, eum Titio vendiderit: Titius usucapere non poterit. — § 8. Liber⁴² homo, qui bona fide nobis servit, hisdem modis ex re nostra adquirit nobis, quibus per servum nostrum adquirere solemus: quare sicut traditione⁴³, ita usucapione rem nostram faciemus, interveniente libera persona: et si peculii nomine, quod nos sequi debet, emptio contracta fuerit, etiam ignorantes uscupiemus.

8. Idem, [lib. 2, ex Minicio].

Si quis cum sciret venditorem pecuniam statim consumptum, servos ab eo emisset: plerique responderunt, eum nihilominus bona fide emptorem esse; idque verius est: quonodo enim mala fide emisse videtur, qui a domino emit? nisi forte et is, qui a luxurioso, et protinus scortu datur pecuniam, servos emit, non uscupiet.

9. Idem, [lib. 3, ad Urseum Ferocem].

Qui ob⁴⁴ pactionem libertatis ancillam furtivam a servo accepit, post⁴⁵ partum ejus, quasi emptor usucapere.

10. Idem, lib. 2, ad Minicum.

Servus domino ancillam, quam subripuerat, pro capite suo dedit: ea concepit. Quæsumus est, an dominus eum partum usucapere possit? Respondit: Hic dominus quasi emptor partum usucapere potest: namque res ei abest pro hac muliere, et generi quadammodo venditio inter servum et dominum contracta est.

35. L. 1, 2, 1, supr. de adquir. vel omittit heredit. — 36. Vide tamen L. 14, in fin. supr. d. t. — 37. L. 16, 2, 4, inf. de furt. — 38. L. 15, 2, 2, supr. tit. prox. — 39. Immo vide L. 10, in pr. supr. d. t. — 40. Excep. L. 48, circa fin. supr. de noxalib. — 41. L. 7, 2, 3, supr. de adquir. vel omittit poss. L. 35, 2, 1, supr. tit. prox. — 42. L. 1, 2, 1, supr. de adquir. rer. domin. — 43. L. 10, 2, 3, supr. de except. rer. vend. — 44. L. 10, inf. h. t. — 45. Ost. L. 4, 2, 16, supr. tit. prox. — 46. L. 17, supr. tit. prox. — 47. L. ult., 2, 1, supr. pro suo. — 48. L. 2, in pr. supr. tit. prox. — 49. L. 1, 2, 2, supr. de pignorib. — 50. L. 10, inf. red. qualit. — L. 19, 2, 1, supr. de adquir. vel omittit heredit. — 51. L. 12, supr. tit. prox. — 52. L. 1, 2, 1, supr. de pignorib. — 53. L. 5, 2, 1, supr. de adquir. vel omittit poss. L. 35, 2, 1, supr. tit. prox. — 54. L. 1, 2, 1, supr. de adquir. rer. domin. — 55. Addit. L. 11, supr. de liber. et posthum. — 56. L. 7, inf. prolegato.

Tir. VI. — 1. Lib. 7, C. 29: L. 1, in pr. supr. de hered. petit. — 2. L. 2, 1, 2, 1, supr. de legato; L. 3, L. ult. C. pro herede. — 3. L. 1, 2, 1, supr. de usucap.

11. AFRICANUS, lib. 7 Quæstionum.

Quod vulgo traditum est, eum, qui existimat⁴⁶ se quid emisse, nec emerit, non posse pro emptore usucapere: hactenus verum esse ait, si⁴⁷ nullam justam causam ejus erroris emptor habeat; nam si forte servus vel procurator, cui emendam rem mandasset, persuaserit ei se emisse, atque ita tradiderit: magis esse, ut usucapio sequatur.

12. PAPINIANUS, lib. 10 Responsorum.

Misso⁴⁸ legatario in possessione, res pro emptore usucapiuntur, salva⁴⁹ pr

facta sit, cessat usucapio. Item si vir uxori rem donaverit et divortium intercesserit, cessare usucaptionem Cassius respondit: quoniam non possit causam possessionis sibi ipsa mutare; alias ait, post divortium ita usucapturam, si eam maritus concesserit, quasi nunc donasse intelligatur. Possidere⁵ autem uxorem rem a viro donatam, Julianus putat.

2. MARCELLUS, lib. 22 Digestorum.

Si is, qui alienam rem donaverit, revocare constituerit donationem, etiam si iudicium ediderit, remque coepit vindicare, curret usucapio⁴.

3. POMPONIUS, lib. 24, ad Quintum Mucium.

Si vir uxori vel uxor viro donaverit, si aliena⁵ res donata fuerit: verum est, quod Trebatius putabat, si pauperior is, qui donasset, non fieret, usucaptionem possidenti procedere.

4. Idem, lib. 52, ad Sabinum.

Si pater filii donaverit, que in potestate ejus erat, et eam exheredaverit: si id heres ejus ratum⁶ habeat, exinde ea usucapiet donationem, qua ex die natam heres donationem habuerit.

5. SCEVOLA, lib. 8 Responsorum.

Qui pro donato coepera usucapere manumittendo⁷ nihil egit, quia nec dominum nactus fuerit: quasitum est, an usucapere desierit? Respondi, eum, de quo queritur, omissoe videri possessionem, et ideo usucaptionem interruptam.

6. HERMOCENIANUS, lib. 2 juris Epitomarum.

Donationis⁸ causa facta venditione, non pro emptore, sed pro donato res tradita usucapitur.

TIT. VII.

PRO DERELICTO.

4. ULPIANUS, lib. 12, ad Edictum.

Si res pro derelicto habita sit, statim nostra esse desinit¹, et occupantis [statim] sit: quia hisdem modis res desinunt esse nostrae, quibus adquiruntur.

2. PAULUS, lib. 54, ad Edictum.

Pro derelicto rem a domino habitam si sciamus, possumus adquirere. — § 1. Sed Proculus, non desinere eam rem domini esse, nisi ab alio possessa fuerit: Julianus, desinere quidem omittentis esse, non fieri autem alterius, nisi possessa fuerit: et recte.

3. MODESTINUS, lib. 6 Differentiarum.

An pars pro derelicto haberit possit, queri solet. Et quidem si in re communi socius partem suam reliquerit, ejus esse desinit: ut² hoc sit in parte, quod in toto. Atquin totius rei dominus efficeri non potest, ut partem retineat, partem pro derelicto habeat.

4. PAULUS, lib. 15, ad Sabinum]

Id, quod pro derelicto habitum est, et haberit putamus³, usucapere possumus, etiam si ignoramus, a quo derelictum sit.

3. POMPONIUS, lib. 52, ad Sabinum].

Si id, quod pro derelicto habitum possidetas, ego sciens in ea causa esse, abs te emerim, me usucaptionem constat: nec obstat, quod in bonis tuis non fuerit. Nam et si tibi rem ab uxore donatam sciens emero, quia quasi volente et concedente domino id faceres, idem juris est. — § 1. Id, quod pro derelicto habuerit, continuo meum fit; sicut cum quis as⁴ sparsor, aut aves amiserit: quamvis incerte persone voluerit eas esse, tamen ejus fierent, cui casus tulerit: eaque cum quis pro derelicto habeat, simul intelligitur voluisse aliquis fieri.

6. JULIANUS, lib. 3, ad Urseum Ferocom.

Nemo potest pro derelicto usucapere, qui⁵ falso existimaverit rem pro derelicto habitum esse.

7. Idem, lib. 2, ex Minicio.

Si quis merces ex nave⁶ jactatas invenisset, num ideo usucapere non possit, quia non viderentur derelictae, queritur? Sed verius est, eum pro derelicto usucapere non posse.

3. L. 2, § 4; L. 16, supr. de adquir. vel amisi. possese; vide temen L. 26, supr. de donat. inter vir. et uxor. — 4. L. 18, supr. de rei vind. — L. 2, § 2, fin. supr. pro emptore. — 5. L. 25, supr. de donat. inter vir. et uxor. — 6. L. 4, § 2, t. inf. pro suo. — 7. L. 4, C. de his, qui a non domino. — 8. L. 36, L. 38, supr.; L. 3, L. 8, L. 9, C. de contrah. empt.

7. Tit. VII. — 1. L. 6, § 1, supr. pro emptore. — 4. L. ult. inf. h. t.; L. ult. supr. pro herede. — 5. L. 7, supr. h. t. — 6. L. 2, § 1, supr. de nosalib.; L. 36, inf. de stipul. servor.; L. 43, § 5, inf. de fort.; § 47, Inst. de rer. divis. — 2. L. 76, in pr. supr. de rei vind. — 3. L. 31, in fin. supr. de admin. et peric. tut.; L. 82, in fin. supr. de adquir. vel omitt.

8. PAULUS, [lib. 18 Responsorum].

Sempronius Thetidi status questionem facere tentabat, *quasi de serva sua nata sit*: qui jam testalo conventus a Procula nutrice Thetidis in solvendis alimentis, respondit, non se habere, unde alimenta ejusdem exsolvat, sed debere eam patri suo restituere Lucio Titio: idque ea illa in testamentio redigesset, ut postea nullam questionem patetur ab eodem Sempronio: Lucius Titius Seiza Procula solitus alimentis, puellam vindicta manumisit. Quero, an possit rescindi libertas Thetidis? Paulus respondit, quoniam dominus ancillae, ex qua Thetis nata est, Thetidem pro derelicto habuisse videtur, potuisse eam a Lucio Titio ad libertatem perduci.

TIT. VIII.

PRO LEGATO.

4. ULPIANUS, [lib. 6 Disputationum].

Legatorum nomine est videtur possidere, cui legatum est: pro legato enim possessio et usucapio nulli alti, quam⁴ cui legatum est, competit.

2. PAULUS, [lib. 54, ad Edictum].

Si possideam aliquam rem, quam² putabam mihi legatum, cum non esset, pro legato non usucapiam.

3. PAPINIANUS, [lib. 23 Questionum].

Non magis, quam si quis emptum existimet, quod non⁵ emerit.

4. PAULUS, [lib. 54, ad Edictum].

Pro legato potest usucapi, si res aliena legata sit: aut testatoris quidem sit, sed adempta codicillis ignoratur: in horum enim persona subest justa causa, que sufficit ad usucaptionem. Idem potest dici, et si in nomine erit dubitatio: veluti si Titio legatum sit, cum sint duo Titii, ut alter eorum de se cogitatum existimaverit.

5. JAVOLENUS, [lib. 7, ex Cassio].

Ea res, quae legati nomine tradita est, quamvis dominus ejus vivat, legatorum tamen nomine usucapietur.

6. POMPONIUS, [lib. 52, ad Sabinum].

Si is, cui tradita est, mortui esse existimaverit.

7. JAVOLENUS, [lib. 7, ex Cassio].

Nemo potest legatorum nomine usucapere, nisi⁴ is, cum quo testamenti factio est: quia ea possessio ex jure testamenti proficiuntur.

8. PAPINIANUS, [lib. 23 Questionum].

Pro legato usucapit, cui recte⁵ legatum relictum est: sed et si non jure legatum relinquatur, vel legatum ademptum est, pro legato usu capi post magnas varietates obtinet.

TIT. IX.

PRO DOTE¹.

1. ULPIANUS, [lib. 31, ad Sabinum].

Titulus est usucaptionis, et quidem justissimus², qui appellatur pro dote: ut qui in donem rem accipiat, usucapere possit spatio solemnis, qui solent, qui pro emptore usucapunt. — § 1. Et nihil refert, singula res, an pariter universa [in] donem darentur. — § 2. Et primum de tempore videamus, quando pro dote quis usucapere possit: utrum post tempore nuptiarum? an vero et ante nuptias? Est questio vulgata, an sponsus possit (hoc est, qui nondum maritus est) rem pro dote usucapere? Et Julianus inquit, Si sponsa sponso ea mente tradiderit res, ut non ante ejus fieri vellet, quam nuptiae secundae sint, usu quoque capio cessabit; si tamen non³ evidenter id actum fuerit, credendum esse id agi Julianus ait, ut statim res ejus fiant: et si aliena⁴ sint, usucapi possint; quae sententia mihi probabilis videtur. Ante nuptias autem non

heredit. — 3. L. 6, inf. h. t. — 4. L. 9, § 7, supr. de adquir. rer. domin. t. 2 46, Inst. de rer. divis. — 5. L. 4, supr. h. t. — 6. L. 18, supr. de rei vind. — L. 2, § 2, fin. supr. pro emptore. — 7. L. 4, C. de his, qui a non domino.

Tit. VIII. — 1. L. 6, § 1, supr. de usucap. — 2. L. 1, in pr. supr. pro donato. — 3. L. 8, supr. de lege Rhodia.

Tit. IX. — 1. L. 6, § 1, supr. de usucap. — 2. L. 1, in pr. supr. pro donato. — 3. L. 7, supr. h. t. — 4. L. 1, in pr. supr. de usucap. — 5. L. 4, supr. de Publiciana. — 6. L. 4, supr. de iust. accep. — 7. L. 2, in pr. supr. de admin. et peric. tut. — 8. L. 7, supr. de Publiciana. — 9. L. 4, C. de executione rei judic. — 10. L. 1, supr. de iust. accep. — 11. L. 7, supr. de iust. accep. — 12. L. 7, supr. de iust. accep. — 13. L. 1, in pr. supr. de aqua et aqua plus. — 14. L. 11, supr. pro emptore. — 15. L. 3, m. pr. supr. de iust. accep. — 16. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 17. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 18. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 19. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 20. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 21. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 22. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 23. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 24. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 25. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 26. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 27. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 28. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 29. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 30. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 31. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 32. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 33. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 34. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 35. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 36. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 37. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 38. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 39. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 40. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 41. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 42. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 43. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 44. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 45. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 46. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 47. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 48. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 49. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 50. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 51. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 52. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 53. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 54. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 55. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 56. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 57. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 58. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 59. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 60. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 61. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 62. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 63. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 64. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 65. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 66. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 67. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 68. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 69. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 70. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 71. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 72. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 73. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 74. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 75. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 76. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 77. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 78. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 79. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 80. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 81. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 82. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 83. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 84. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 85. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 86. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 87. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 88. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 89. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 90. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 91. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 92. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 93. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 94. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 95. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 96. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 97. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 98. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 99. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 100. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 101. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 102. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 103. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 104. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 105. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 106. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 107. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 108. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 109. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 110. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 111. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 112. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 113. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 114. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 115. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 116. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 117. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 118. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 119. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 120. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 121. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 122. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 123. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 124. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 125. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 126. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 127. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 128. L. 1, in pr. supr. de iust. accep. — 1